Tavara- ja liikennevalvontayksikkö
Tulli
Jarkko Fagerström

10.1.2023 Dnro
H/2814/01.02.01/2022

Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Lausunto

Viite: Liikenne- ja viestintävaliokunta keskiviikko 18.1.2023 klo.11.15/ HE 220/2021 ja HE 231/2022 asiantuntijapyyntö

Tullin asiantuntijalausunto asiaan HE 220/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Tullin asiantuntijalausunto asiaan: HE 231/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä

Tullin kommentti eduskunnan lakivaliokunnan asiasta antamaan lausuntoon LaVL 32/2022 vp

Tulli kiittää mahdollisuudesta lausua kyseessä olevaan asiaan. Tullin valvontaosasto on perehtynyt esityksen sisältöön.

Tulli pitää esitystä yleisesti hyvänä. Tullin tehtäväalueella kyseiset valvontatoimet soveltuvat tehtäväksi tulli- ja verovalvonnan yhteydessä, sekä PTR – viranomaisten yhteisissä valvontaiskuissa.

Liikenne- ja viestintäministeriön asettama ohjausryhmä on tehnyt laajan ja perusteellisen selvitystyön lain valmistelussa. Esitys selkiyttää vaarallisten aineiden kuljetusten käsitystä kaikissa liikennemuodoissa. Tullilla ei ole lausuttavaa esityksen varsinaiseen asiasisältöön. Esityksessä lievemmät vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät rikkomukset muuttuvat rikosoikeudellisista sakkotuomioista hallinnollisiksi liikennevirhemaksuiksi. Tulli on määritelty liikennevirhemaksuja määrääväksi viranomaiseksi. Tulli on määrännyt aikaisemmin liikennevirhemaksuja tieliikennelain ja vesiliikennelain rikkomuksista. Esityksen mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Säteilyturvakeskus voivat määrätä hallinnollisen seuraamusmaksun lain 158 ja 159§§ rikkomuksista. Tulli pitää esitystä hyvänä. Hallinnollinen seuraamusmaksu on määrältään huomattava ja se kohdistaa rikkomusten seuraamukset tasaisemmin koko logistiikkaketjuun. Laki antaa valvontaviranomaisille myös toimivaltuuden keskeyttää ja määrätä purettavaksi sopivaksi katsomaansa paikkaan vakavasti säännösten vastaisen vaarallisten aineiden kuljetuksen.

Tullin valvontatoimet vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnassa kohdistuvat kaikissa liikennemuodoissa pääasiassa rajat ylittävään liikenteeseen. Tulli pitää tärkeänä, että lain mukaisesti määrätyt seuraamusmaksut voidaan kohdistaa myös ulkomaalaisiin toimijoihin. Pitää myös varmistaa, että ulkomaalaisille toimijoille määrätyt seuraamusmaksut saadaan asianmukaisesti perittyä Muutokset eivät muuta viranomaisten toimivaltuuksia, eikä raportointikäytäntöjä, joten niillä ei ole vaikutusta Tullin toimivaltuuksiin valvonnassa. Laki edellyttää valvontaviranomaisilta vuosittaisen valvontasuunnitelman laatimisen. Tulli suorittaa liikennevalvontaa myös yhdessä poliisin ja Rajavartiolaitoksen kanssa. Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnassa (PTR-toiminta) laaditaan vuosittain yhteinen valvontasuunnitelma, jossa huomioidaan liikennevalvonta ja vaarallisten aineiden kuljetusten valvonta.

Esitetyn lain voimaantullessa vaarallisten aineiden kuljetusten valvonta tulee tehostumaan. Valvontasuunnitelman laatiminen ja rikkomusten seuraamusten muuttuminen edellyttävät valvontaviranomaisilta koulutuksen uudistamista ja tietojärjestelmien päivittämistä. Tullissa liikkuvissa valvontaryhmissä ja kiinteillä rajanylitypaikoilla työskentelee n. 400 henkilöä, joiden tehtäviin kuuluu vaarallisten aineiden kuljetusten valvonta. Vuosittain Tulli tekee n. 400 ADR/VAK tienvarsitarkastusta. Tullin suorittamista tarkastuksista n. 25% johtaa jatkotoimenpiteisiin. Tullin koulutusyksikkö järjestää vuosittain vaarallisten aineiden valvontakurssin, lisäksi Tullilla on kiintiöpaikkoja poliisin järjestämillä vaarallisten aineiden valvontakursseilla.

Muuttuva lainsäädäntö ja tietojärjestelmän muutokset edellyttävät Tullin valvontahenkilöstön koulutuksen tehostamista. Muutokset aiheuttavat Tullille kustannusten lisääntymistä koulutuksen ja ICT- järjestelmän osilta lainsäädännön perehdyttämiseksi ja uudistuvien sanktiomenettelyjen tietojärjestelmien päivittämisessä käyttöönottokoulutuksessa. Tarkemmat tiedot Tullin toimintaan kohdistuvista lisäkustannuksista saadaan, kun lain edellyttämä valvontasuunnitelma on tehty. Liikennevirhemaksut käsitellään LIIKE- järjestelmässä. Järjestelmää ylläpitää poliisi. Tulli ja rajavartiolaitos ovat myös LIIKE- järjestelmän käyttäjiä. Lakimuutosten yhteydessä poliisille on turvattava riittävät resurssit ja määrärahat LIIKE- järjestelmän päivittämiseksi. VAK lain muutokset lisäävät olennaisesti liikennevirhemaksujen teonkuvausnimikkeitä, jotka on päivitettävä LIIKE- järjestelmään

Eduskunnan lakivaliokunta on antanut lausunnon Hallituksen esitykseen vaarallisten aineiden kuljetuksen ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta ja täydentämisestä (LaVL 32/2022 vp). Tulli pitää lakivaliokunnan lausuntoa lakimuutosta tukevana ja siinä tehtyjä esityksiä asianmukaisina.

Jarkko Fagerström

Digitaalinen allekirjoittaja: Jarkko Fagerström
Päiväys: 2023.01.10 12:43:03 +02'00'

Jakelu Liikenne- ja viestintävaliokunta (LiV@eduskunta.fi)
Tulli kirjaamo (kirjaamo@tulli.fi)

Tiedoksi Tulli valvontaosasto

Vastausosoite Liv@eduskunta.fi